

**NORA
KOMMUN**

Strategi vid epidemi och pandemi

Antagen av kommunfullmäktige

2020-04-29

§ 26

Dnr: Ks 2020-126

Policy/strategi/plan/reglemente
Riktlinjer
Regler/rutiner

Innehåll

Innehåll	1
Om epidemier och pandemier.....	2
Ansvar	2
Samverkan.....	3
Samhällsviktig verksamhet.....	3
Kommuner	3
Kommunens verksamheter	3
Personalplanering	4
Arbetstider och övriga villkor	4
Personalskydd.....	4
Referenser	4

Om epidemier och pandemier

En epidemi är en smittsam sjukdom med stor spridning inom ett begränsat geografiskt område, på en enskild ort, i ett enskilt område, i flera områden eller i en eller flera nationer. En pandemi är en världsomfattande smittsam sjukdom som sprider sig genom befolkningsgrupper över ett stort område, till exempel en kontinent, eller i hela världen. En epidemi/pandemi kan få stor påverkan på samhället som helhet när ett stort antal människor insjuknar.

Utifrån slutsatser av tidigare influensapandemier samt underlag från Världshälsoorganisationen (WHO) och European Center for Disease Prevention and Control (ECDC) rekommenderar Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) samt Socialstyrelsen att myndigheter och företag planerar för att bygga upp en god beredskap.

Följande utgångspunkter¹ kan användas för hantering av smittsamma sjukdomar² med hög personalfrånvaro:

- Under en period av sex till åtta veckor kan vi förvänta oss en frånvaro av minst 15 procent av anställda.
- Pandemin når kulmen under vecka två till tre och vi kan förvänta oss en frånvaro upp till 50 procent av de anställda.
- Pandemin bedöms kunna komma i vågor och den andra vågen kan tänkas komma tre till nio månader efter den första vågen.
- En viss ökning av andelen sjuka kan förekomma under en något längre period, tre till fyra månader.
- Pandemier är inte som den årliga influensan som är begränsad till vintermånaderna utan kan förekomma vid vilken tid på året som helst.
- För de som blir sjuka kan vi räkna med en frånvaro på minst fem arbetsdagar.
- I planeringen bör dock hänsyn tas till att sjukdomen sannolikt inte kommer att drabba samhället likformigt, utan under en viss tid kan en betydligt större andel av personalen vara frånvarande i vissa, främst mindre grupper. Att hjälpa varandra inom kommunen mellan verksamhetsområdena förordas.

Ansvar

Det svenska krishanteringssystemet bygger på tre grundläggande principer och gäller för allt krisberedskapsarbete:

- *Ansvarsprincipen* innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar under en kris.
- *Likhetsprincipen* innebär att verksamheten vid en kris ska likna den normala i så stor utsträckning som möjligt och en strävan ska vara att så fort som möjligt komma tillbaka till ordinarie verksamhet.
- *Närhetsprincipen* innebär att en kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

I enlighet med ansvar-, likhets-, och närhetsprincipen ska en kris inom Nora kommun, så långt det är möjligt hanteras av den verksamhet som drabbas.

¹ MSB (2009) Vägledning inför kriser, del 2, Att planera för en pandemi.

Obs. att punkterna inte är beskrivningar om hur det kommer att bli, utan planeringsscenario.

² Epidemi, pandemi

Samverkan

Kommuners roll och ansvar vid en epidemi eller pandemi:

- Är samverkande länk mellan regionala och lokala aktörer.
- Genomför åtgärder för att öka förmågan att bedriva samhällsviktig verksamhet och hantera extraordinära händelser.
- Ger aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område möjlighet att samverka.
- Ska vid en extraordinär händelse kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion (ISF), ta initiativ till att en samlad lägesbild tas fram samt verka för att information till allmänheten samordnas³.

Samhällsviktig verksamhet

Samhällsviktig verksamhet definieras som en verksamhet som uppfyller ett eller flera av nedanstående villkor:

- Ett bortfall av, eller en svår störning i verksamheten som ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid kan leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.⁴

Kommuner

Kommuner ansvarar för stor del av den samhällsservice som finns där vi bor. Enlig lag⁵ har Sveriges kommuner ansvar för ett antal obligatoriska uppgifter. Ur ett krisberedskapsperspektiv kan somliga av dessa vara kritiska för att värna om befolkningens liv och hälsa samt samhällets funktionalitet. De kommunala åtagandena för vård- och omsorg, förskola och socialtjänst kan räknas till några av de viktigaste uppgifterna.

Kommunens verksamheter

Kommunala verksamheter kan komma att påverkas, bland annat genom minskad driftnivå till följd av lägre personalkapacitet. Olika verksamheter påverkas mer och vissa mindre av stort sjukdomsbortfall, vid en längre tid med minskad driftkapacitet kan det innebära påverkan på samhällsviktiga funktioner och därmed medföra följdkonsekvenser på samhället i stort. Kritiska verksamheter inom kommunen kan därför behöva arbeta förebyggande för att minska konsekvenserna vid ett större sjukdomsbortfall.

Kommunens verksamheter skulle vid en omfattande smittspridning kunna drabbas av ett stort sjukdomsbortfall vilket innebär att personalkapaciteten sjunker. Kritiska verksamheter bör se över sitt personalberoende och arbeta förebyggande med hur ett stort sjukdomsbortfall ska hanteras. Varje verksamhetsområde ska upprätta egna riktlinjer och verksamheterna rutiner för att kunna tillgodose effektiv krishantering vid en epidemi eller pandemi.

³ MSB (2019) Pandemiberedskap, Hur vi förbereder oss – ett kunskapsunderlag

⁴ MSB (2019) Vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet

⁵ Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Personalplanering

Vid en epidemi/pandemi kan personalläget bli kritiskt och det kan vara svårt att få fram personal till verksamheterna som måste fungera varje dag. För att upprätthålla verksamheter kan temporära omflyttningar och prioriteringar mellan verksamheterna komma att ske.

Ansvar och befogenheter följer relevanta antagna dokument.

Arbetstider och övriga villkor

Ansvarig chef ansvarar för att hålla personal inom egen verksamhet informerad om läget vid en kris och bör uppmärksamma medarbetarna om att arbetstider och arbetsuppgifter snabbt kan förändras. Vid vissa situationer kan det vara nödvändigt att tillfälligt anpassa regler för arbetstidens förläggning samt anpassa vad som gäller för flex, övertidsarbete, semester och så vidare. Dessa förändringar beslutas av kommundirektör efter förhandlingar med fackliga parter. HR-chef är beredande och föredragande.

Beslut om arbetstider och övriga villkor tas i varje enskild situation efter samråd med HR-chef. Om inget annat beslut fattas gäller ordinarie regler.

Personalskydd

Nora kommun följer Folkhälsomyndigheten, arbetsmiljöverket och andra reglerande myndigheters rekommendationer utifrån varje uppkommen situation, exempelvis vid förebyggande vaccinationer, hygienriktlinjer, m.fl. Beroende på vilket beslut som behöver fattas är det kommundirektör eller krisledningsnämnd som avgör och beslutar.

Referenser

- Folkhälsomyndigheten (2015) *Planering för beredskap mot pandemisk influensa.*
- Folkhälsomyndigheten (2019) *Pandemiberedskap, Hur vi förbereder oss – ett kunskapsunderlag.*
- Folkhälsomyndigheten (2019) *Pandemiberedskap, Hur vi kommunicerar – ett kunskapsunderlag.*
- Folkhälsomyndigheten (2019) *Pandemiberedskap, Tillgång till och användning av läkemedel – en vägledning.*
- Länsstyrelsen Örebro län (2020-02-24) *Riktlinjer vid smittsamma sjukdomar och pandemier*
- MSB (2009) *Vägledning inför kriser, del 2, Att planera för en pandemi.*
- MSB (2019) *Vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet*
- Epidemiberedskapsplan för Region Örebro län (2020-02-03).*
- Nora kommun (2019) *Risk- och sårbarhetsanalys*
- Nora kommun (2019) *Reglemente för Krisledningsnämnden 2019- 2023*